

HRAVÁ

ČEŠTINA

Pracovní sešit
pro 6. ročník ZŠ a víceletá gymnázia

V souladu s RVP

HRAVÁ ČEŠTINA 6

Pracovní sešit pro 6. ročník ZŠ a víceletá gymnázia

Autoři: Mgr. Andrea Pavlíčková, Mgr. Zuzana Medvedřová, Mgr. Kateřina Širillová,
Mgr. Michaela Jindráčková, Mgr. Jana Pudilová, Mgr. Petra Kypťová,
Mgr. Marie Fišerová, Mgr. Gabriela Hudecová, Mgr. Jolana Hanusová
Garant: PhDr. Petr Vybíral, Ph.D.
Lektoři: Mgr. Ivana Zedníková, Mgr. Ilona Skolilová, Mgr. Eva Hořínková,
Mgr. Jarmila Chaloupková, Mgr. Hana Malíková, Mgr. Veronika Mrázková

Jazyková korektura: Mgr. Jaroslava Mlynářová

Grafická úprava a sazba: Marianna Andrášová, Petr Hrančík
Návrh obálky: Mgr. Martin Pavlík

Produktový manažer: Ing. Sabrina Di Maggio, Mgr. Michal Švantner
Projektový manažer: Ing. Valerián Stec

ISBN: 978-80-7563-012-4
1. vydání, 2014
4. vydání, 2019

Vyrobil a vydal: Taktik International, s.r.o., Argentinská 38, 170 00 Praha 7

Všechna práva vyhrazena. Šíření či reprodukce obsahu nebo jeho částí jakýmkoliv způsobem jsou bez předchozího písemného souhlasu vydavatele zakázány.

HRAVÁ ČEŠTINA

6

_____

JMÉNO

_____

ŠKOLA

_____

TŘÍDA

_____

ŠKOLNÍ ROK

Úlohy označené mají vyšší náročnost.

	OPAKOVÁNÍ	2
	OBECNÉ VÝKLADY O JAZYCE	4
	TVAROSLOVÍ	7
	SKLADBA	29
	ZVUKOVÁ STRÁNKA JAZYKA	45
	KOMUNIKACE A SLOH	48

OPAKOVÁNÍ

1. Vybarvi v tabulce políčko u té předpony, která ke slovu patří. Vybarvená písmena vytvoří tajenku.

	s-	z-	vz-
kůň se divoce ....pínal	B	T	Z
nechoď ....hrbeně	N	L	A
tatínek ....bil budku pro sýkorky	E	U	D
vandal ....ničil lavičku	D	J	Y
oheň prudce ....plál	B	I	T

	s-	z-	vz-
princezna velice ....pyšněla	Š	Ě	U
na křižovatce se ....razila dvě auta	Ž	T	D
Petr se ....přátelil s Pavlem	Š	Ě	E
semínka salátu rychle ....klíčila	J	S	Í
jídlo se v teple ....kazilo	E	CH	P

Český jazyk je jeden **(TAJENKA)** ..... a nejkrásnějších jazyků světa.

2. Doplně/je, i/í nebo y/ý.

B.....tka ráda pozorovala hv.....zdy. Auto v.....lo do dvora. Učili jsme se o b.....tvě na Vítkov..... . Jirkův dědeček procestoval celý sv.....t. Z v.....sokého kopce byl pěkný výhled. Kryštof Kolumbus ob.....vil Ameriku. Naše třída v.....hrála soutěž ve sb.....ru. Maminka se ob.....dnala ke kadeřníkovi. Dávej pozor, abys nev....l kolem do příkopu. Veverka sbírala l.....skové oříšky. Za domácí úkol máme napsat p.....t v.....t o svém kamarádovi. Ten obraz v....sí nakřivo.

3. Poznáš, která vyjmenovaná slova a slova příbuzná se nám ve větách schovala? Najdi je a dej do rámečků.

Tvářil se, jako by lampiony viděl poprvé. Na aukci vydražili vzácný obraz. Bratr se přihlásil do jazykového kurzu španělštiny. V neděli jsme byli na výletě na hradě Kost. Naše dovolená je plná neobvyklých zážitků. Jitka s Janou šláply na kus dřeva. Řekly, že půjdou s námi také.

4. Pomocí vyjmenovaných slov vyluští křížovku.

1.   Ž   K   T

2.   T

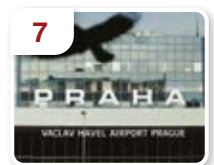
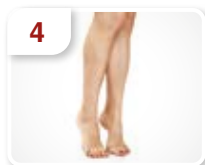
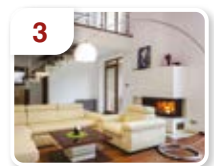
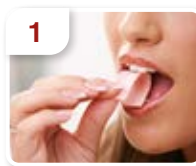
3.   B

4.   T   O

5.

6.   L

7. R   Z   N

(část Prahy)

TAJENKA: .....

5. Rozděl slova čarami na slabiky. Podtrhni slova, která obsahují dvojhlásku *ou*.

oblouk, nedouk, sloup, poučný, auto
houká, poukázal na problém, poušť,
pouze, doučování, pouсмál se,
nouze, houpačka

6. Přidávej ke slabikotvornému R, L písmena podle čárek a tvoř slova.

_ R
_ R _
_ _ R _

_ L
_ L _
_ _ L _ _

7.

Každý rybář loví pouze ryby, které patří k jeho kořeni slova. Pomocí barev přiřaď slova ke správnému rybáři. Který z nich bude mít nejvíc ryb?

ledovec	rybář	spisovatelka	rybářský	výpis
dopis	lední	náledí	opisovat	ledový
rybička	zápis	zledovatělý	lednice	rybník

8.

Podtrhni slova mnohoznačná. Vysvětli, jaké významy mohou mít.

ucho, kniha, květina, pes, oko, kohoutek, hřeben, stůl, koruna, holínky, les, pero

9.

Karel zaspal a přišel do školy pozdě. Byl tak rozčilený, že zapomněl, že má mluvit spisovnou češtinou. Nespisovná slova označ červeně a nahraď je spisovnými.

Dobrá ráno, paní učitelko. Moc se omlouvám. Nák jsem si blbě nařídil budíka. On nezazvonil v půl sedmý jako vždy, ale až ve čtvrt na vosum. Ani jsem nesnídal, jen sem se rychle oblík a utíkal rychle do školy. Dřív se to fakt stihnout nedalo. Promiňte mi to, prosím vás.

.....
.....
.....

10.

Doplň podměty na správná místa do vět a podtrhni základní skladební dvojice.

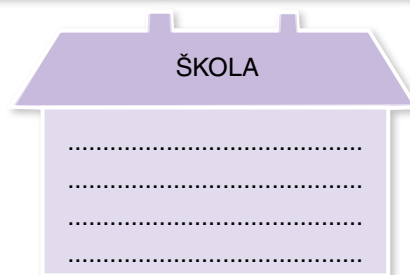
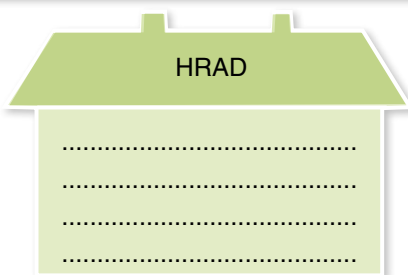
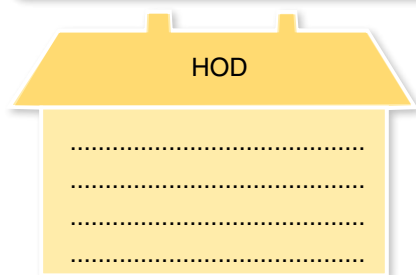
teta, troubení, film, lidé, listy, veverka, Jirka s Tomášem, matematika

..... upekla výborný švestkový koláč. Ten nový ..... se mi velmi líbil. ....
..... si hrají v parku s míčem. .... ho moc nebavila. Králíkům chutnají čerstvé zelné
..... ráno spěchali do práce. Rezavá ..... hbitě vyšplhala na strom.
Z lesů se v říjnu často ozývalo hlasité jelení .....

11.

a) Odvozená slova z nabídky roztříd do domečků podle jejich základových slov.

hodit, zahrada, zahradník, školní, školák, zahodit, vyhodit, podhradí, školička, odhodit, hradní, školník

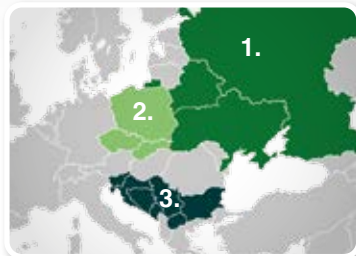
b) Vyznač část, kterou mají všechna slova v jednom domečku společnou.

Jak této části říkáme? .....

NÁRODNÍ JAZYK A JEHO ÚTVARY

1. Podle mapy nadepiš jednotlivé skupiny slovanských jazyků a ke každé uveď 2 příklady.

jihoslovanské, východoslovanské, západoslovanské

1. Jazyky	2. Jazyky	3. Jazyky
.....	.....	.....

2. Vysvětli význam následujících vět.

Nechá na sobě dříví štípat. ....

Hraje všude prim. ....

Nemá ani špetku rozumu. ....

Lepí se mu smůla na paty. ....

Vyrazila mi všechny trumfy z rukou. ....

3. a) K následujícím předmětům napiš jejich slangový výraz.

Český jazyk ..... Biologie .....

Matematika ..... Fyzika .....

Laboratorní práce ..... Dějepis .....

b) Znáš i další slangové výrazy, které se ve škole používají?

.....

4. a) Podtrhni slangové výrazy a s jejich pomocí urči, jaké je povolání jednotlivých postav.

pan Novák: „Celé ráno jsem jako obvykle strávil na buzerplace. Dopoledne jsem zahlédl skupinku mazáků, jak otravují jednoho klofáka. Na hlavu mu dali blembák a zlomili mu bago.“

.....

slečna Nováková: „Veřejná generálka se opravdu vydařila. I když mám jen čurdu, s dějem celého dráma dost zamíchám. Rejža byl s mým výkonem spojen a ostatní přítomní také, protože nakonec se sálem nesl mohutný lijavec.“

.....

pan Malý: „Jirka je typický bodler. Jeho styl mi nevdá, protože je vždycky zakončený angličákem. Včera jsem mu v závěru hodil nohu a vybojovali jsme výhru, kterou jsme po minulém debaklu potřebovali.“

.....

paní Krátká: „Na fildě jsem už 4 roky. Filip je tu stejně dlouho, ale moc ho nevidám, na rozdíl ode mě je dálkař. Nejvíce času jsem s ním naposledy trávil před maturou během svaťáku. Teď se musím věnovat diplomce.“

.....

b) Jedná se o mluvený nebo psaný projev? .....

5. Rozumíš větě ve vězeňském argotu?

Vedli mě přes nemocnici, cvrčky na ruce, civilové koukali a já se chlemtal.

„Cvrčky“ představují	„Civilové“ jsou	„Chlemtal“ znamená
a) tetování.	a) policisté.	a) smál se.
b) pouta.	b) vězni.	b) mračil se.
c) jizvy.	c) lidé.	c) brečel.

6. Rozděli do krabic následující slova.

prohlížet, čepice, ponožka, fusekle, kožař, bižule, ajznboňák, cvika, pacient, pacoš, telka, televize, vokno, ňákej

SPISOVNÝ JAZYK	OBECNÝ JAZYK	SLANG
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....

JAZYKOVĚDA A JEJÍ SLOŽKY

1. Z nabídky doplň do vět správná slova.

jazykověda, tvarosloví, nauky o slohu a komunikaci, skladbu, mluvnice

..... se skládá z nauky o slovní zásobě, o významech slov a o tvoření slov, dále pak z ..... a z ..... Mluvnici dělíme na ..... a zvukovou a pravopisnou stránku jazyka.

2. Všechna písmenka se přeházela, protože čaroděj popletl zaklínací formulí. Dokážeš slova napsat správně?

mntroio	pdlohaa .....
ětukra	nóklab .....
eclepnipo	fnlteeo .....

3. Pomocí barev přiřaď výrazy k odpovídajícím oborům jazykovědy.

odborné názvy	dvojhásky	vedlejší věta	charakteristika	podmět
TVAROSLOVÍ	SKLADBA	ZVUKOVÁ A PRAVOPISNÁ STRÁNKU JAZYKA		
NAUKA O VÝZNAMU A TVOŘENÍ SLOV		NAUKA O SLOHU A KOMUNIKACI		
velká písmena	hlavní věta	slovesa	kořen slova	popis
				zkracování slov

ČÍSLOVKY

1. a) Ve větách označ číslovky.

- Přestože skočili jen několik metrů, neprohráli.
- Jamajský sprinter Usain Bolt je držitelem světového rekordu v běhu na 100 m.
- Závodníci štafety 4 x 100 m mají vždy připraveny několikery kolíky.
- Gymnasté cvičili na čtveru náradí a každý několikrát zopakoval stejný pohyb.
- Běžkyně Zuzana Hejnová se umístila na prvním místě v anketě Atlet roku 2013.
- Již po několikáté vyhrála bronzovou medaili.

b) Označené číslovky zařaď do správných rámečků.

základní neurčitá

řadová neurčitá

násobná neurčitá

druhá neurčitá

základní určitá

řadová určitá

násobná určitá

druhá určitá

2. Vyřeš rébusy a správně je napiš slovem.

u3 si nos .....
 12erník .....
 mě100 3nec.....

3. Příklady vypočítej a výsledek zapiš slovem.

$27 - 5 =$ .....
 $45 : 3 =$ .....
 $156 + 12 =$ .....

4. Doplň, kde je nutné psát za číslovkou tečku.

Karel IV se narodil 14 5 roku 1316 v Praze. Otevřete si učebnici na straně 20 a vypracujte cvičení číslo 5 , kde napíšete 10 vět. Se 100 body se umístili na 1 místě. Přednáška, která začala v 10 hodin, skončila po 12 hodině. V našem domě je 5 poschodí a my bydlíme ve 3 patře.

5. Do vět přiřaď správné letopočty z nabídky a zapiš je slovy. Potom všechny letopočty přečti jako řadové číslovky.

2011, 1348, 1989

Sametová revoluce byla v roce .....
 Václav Havel zemřel 18. prosince .....
 Univerzita Karlova byla založena roku .....

6. Najdi v hadovi číslovky 136, 222, 26, 74, 33, 52 a přepiš je do řádků.

šestadvacetstošestatřicetpadesátdvasedmdesátčtyřidvěšestědvadvacetřiatřicet

7. Vyškrtni nesprávné tvary číslovek. Tajenku zjistíš, když sečteš správně zapsané číslovky.

štvety, padesátýmu, dvouch, třema, sto dvaatřiceti, čtyřech, osumdesátému

Obraz byl objeven po (TAJENKA)..... letech od jeho krádeže.

8. Najdi a označ chybnou odpověď.

1. Ztracená hotovost se blíží

- a) třem stům korunám.
- b) tři sta korunám.
- c) tři sta korun.

2. Dvacet bez ... je šestnáct.

- a) čtyř
- b) čtyřem
- c) čtyřech

3. Divadelní hra měla premiéru v

- a) padesát osmém roce.
- b) padesátém osmém roce.
- c) osmapadesátém roce.

4. Vyber si jednu ze ..... her.

- a) tři
- b) třech
- c) třemi

9. Doplni do vět správné tvary číslovek.

Fotbalový klub AC Milán je po Juventusu (2.) ..... nejúspěšnější italský klub. Vyhrál (5x) ..... italský pohár a může se pyšnit (7) ..... tituly v Lize mistrů. AC Milán byl založen (16.) ..... prosince 1899 jako fotbalový a kriketový klub (2) ..... britskými přistěhovalci, kteří ho pojmenovali anglicky Milan, nikoliv italsky Milano. Ve spojení s tímto klubem můžeme mluvit o (5) ..... Superpohárech UEFA, (3) ..... Interkontinentálních pohárech a (1) ..... vítězství v MS klubů.

10. Podle jakých vzorů, se skloňují tyto číslovky? Dopln tabulku.

Číslovka	Vzor	Číslovka	Vzor
třetí		čtyři	
sto		tisíc	

11. Číslovku 333 zapiš slovy dle následujících pokynů.

násobná číslovka .....
základní číslovka, 7. pád .....
řadová číslovka, 2. pád, mužský rod .....

12. Přeškrtni nesprávný tvar číslovek.

Zamrkala na mě **oběma – oběmi** očima. Do **dvouch – dvou** hrnků jsme si uvařili kávu. Mikuláš podal výslužku **oboum** **dvoum – oběma dvěma** dětem. Vám **dvěma – dvoum** to nemusím říkat. O **dvou – dvouch** posledních možnostech jsme se nebavili. Přišla s **dvěmi – dvěma** kamarádkami. S **oběmi – oběma** jsem si dobře popovídal. Pacientka se podpírala **oběma – oběmi** berlemi. Desku jsme přitáhli **dvouma – dvěma** šrouby. Klidně se obejdu bez vás **obou** **dvou – obouch dvouch**.

SOUVĚTÍ

1. Vylušti přesmyčky a doplň slova do textu, který shrnuje, co už umíš o větě a souvětí.

S Í
U T
Ě O V

P U D
S K Ů
Ř Í

S O
L S
E V
O V

P J
Y S
O K

J E
O CH
D N
Á U D

Á
K R Č
A M I

Věta ..... má jen jeden přísudek. Protikladem větě jednoduché je ..... . Počet vět v souvětí určíme podle počtu ..... .
Přísudkem bývá ..... v určitém tvaru. Věty v souvětí jsou od sebe odděleny ..... , za nimiž následuje spojovací výraz. Pokud spojují souvětí ..... a, i, nebo, či, zpravidla v něm čárku nenajdeme.

2. Vytvoř k danému tématu věty dle zadání.

3 věty jednoduché

.....
.....
.....

2 souvětí o 2 větách

.....
.....
.....

1 souvětí o 3 větách

.....
.....
.....

3. Vlož do vět a souvětí slova z nabídky. Věty jednoduché podtrhni rovnou čarou a souvětí vlnovkou.

byla, prohledal jsem, sáhl jsem, nechtělo, jsem se blížil, bude, nedávám, jsou, přemýšlel jsem, nenašel jsem, vymyslím, jsem, dorazil jsem, jsem zazvonil

Když ..... k domu, ... už tma. ....
ke dveřím a ..... do kapsy. Kde ..... moje klíče? .....
kapsu u bundy, kapsu u kalhot i batoh. .... je. To .....
zase doma přednáška o tom, že ..... bordelář a .....
si na svoje věci dostatečný pozor. .... , co si ..... za výmluvu.
Moc se mi ....., ale nakonec .....

4. Rozliš větu jednoduchou a souvětí, u souvětí spočítej věty a vylušti křížovku.

	1 věta	2 věty	3 věty	4 věty
Pán prstenů je fantasy román, který jeho autor psal 12 let.	R	T	M	V
Patří mezi nejprodávanější romány.	O	E	I	U
Příběh je tvořen konfliktem dobra se zlem, kdy úkolem dobra je zničit prsten, který je využíván zlem a jímž je ohrožována celá Středozem.	B	D	K	L
Hlavním hrdinou románu je hobit Frodo Pytlík, jenž bydlí se svým strýcem Bilbem Pytlíkem v Hobitíně, právě po strýci se stal Frodo nositelem Vládnoucího prstenu.	H	C	K	V
Klíčovou postavou románu je čaroděj Gandalf, který vedl Společenstvo prstenu ve Válce o prsten.	A	I	E	O
Nejdůležitější zápornou postavou je Sauron, vládce Mordoru a tvůrce Jednoho prstenu.	E	U	A	I
Toto dílo bylo několikrát zfilmováno, stalo se také inspirací tvůrcům počítačových her.	G	N	T	F

John Ronald Reuel (**TAJENKA**) .....

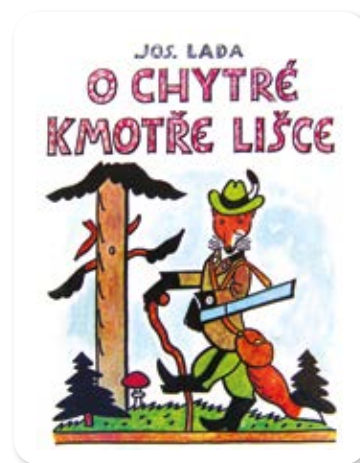
5. Urči, zda jsou daná tvrzení správná ✓, nebo špatná ✗.

- Počet vět v souvětí zjistíme podle počtu přísudků.
- Pokud je ve větě spojka, znamená to, že je to věta hlavní.
- Věte hlavní můžeme také říkat věta řídící.
- Větu vedlejší poznáš podle toho, že může stát osamoceně a stálej rozumíš.
- Samostatná věta vedlejší nedává smysl, neobsahuje úplnou informaci.
- Spojovací výrazy pro větu vedlejší jsou vždy zájmena a částice.

6. a) V souvětí podtrhni modře věty hlavní a červeně věty vedlejší.

V tu dobu se liška spokojeně vyhřívala na sluníčku. Mžourala ospale očima, ale přitom dobře viděla, jak se oba psi zvedli od svých bud a loudají se k ní. Toho by si byla ani nevšimla, ale psi se dali pojednou do zuřivého loveckého štěkotu a hnali se úprkem přímo na ni jako na nějakou kořist. Ona sice věděla, že jí nesmějí ublížit, ale čert věř takovým kolohnátům! Snadno mohou zapomenout na své dobré vychování, a proto se před nimi co nejrychleji ukryla až do nejzazšího kouta svého obydlí.

Z knihy Josefa Lady O chytré kmotře lišce.

b) Najdi v textu větu jednoduchou a rozšiř ji na souvětí s jednou větou vedlejší.

.....

SOUHRNNÝ TEST

- 1.** V následující větě urči základní skladební dvojici.
Kvůli nedostatku sněhu sledují lyžaři každý den předpověď počasí.

  - a) sledují = předpověď
  - b) sledují = lyžaři
  - c) sledují = oni

- 2.** Najdi správné tvrzení o základních skladebních dvojicích.

  - a) Podmět je vždy vyjádřen podstatným jménem a přísudek je vždy vyjádřen slovesem.
  - b) Podmět může být vyjádřen podstatným jménem nebo zájmenem a přísudek je vždy vyjádřen slovesem.
  - c) Podmět může být vyjádřen všemi slovními druhy a přísudek bývá zpravidla vyjádřen slovesem v určitém tvaru.

- 3.** Ve které větě je několikanásobný podmět?

  - a) Hořká čokoláda a pralinky jsou mé oblíbené sladkosti.
  - b) Hořká čokoláda na vaření je má oblíbená sladkost.
  - c) Mám rád hořkou čokoládu a pralinky.

- 4.** Která z vět je pravopisně správně?

  - a) Divadla zahájily svou sezonu.
  - b) Zákazníci byly spokojeny s vystavovaným zbožím.
  - c) Nejlepší hráči se sešli v reprezentaci.

- 5.** Vyber řadu, v níž jsou pouze rozvíjející větné členy.

  - a) předmět, přívlastek, příslovecné určení místa
  - b) přísudek, předmět, příslovecné určení času
  - c) přívlastek, podmět, předmět

- 6.** Ve které větě je slovo *ponožky* předmětem?

  - a) Pletu zelené ponožky.
  - b) Ponožky jsou upleteny.
  - c) Ponožky mají díru na palci.

- 7.** Která z vět *neobsahuje* příslovecné určení času?

  - a) Stalo se teprve nedávno.
  - b) Pečlivě se připrav na písemku.
  - c) Hned ti připravím oběd.

- 8.** Která z vět *neobsahuje* příslovecné určení způsobu?

  - a) Letadlo rychle stoupalo.
  - b) Dědeček byl zdravý jako řípa.
  - c) Ve středu jsme odjeli na léčení do lázní.

- 9.** Která z vět *neobsahuje* příslovecné určení místa?

  - a) Setkáme se s ním později.
  - b) Šli jsme do divadla.
  - c) Zdaleka k nám doléhaly hlasy.

- 10.** Která z řad odpovídá následující větě?
Naše kočka se s chutí vyhřívala na sluníčku.

  - a) PKS – PO – PUZ – PŘ – PUM
  - b) PKS – PO – PT – PŘ – PUM
  - c) PKS – PO – PUZ – PŘ – PUČ

- 11.** Která z řad odpovídá následující větě?
Často jsme si vyprávěli strašidelné příběhy.

  - a) PUZ – PŘ – PT – PKN (podmět je nevyjádřený)
  - b) PUZ – PO – PŘ – PKS – PT
  - c) PUČ – PŘ – PKS – PT (podmět je nevyjádřený)

- 12.** Které souvětí má složení vět 1VV – 2VH?

  - a) Protože se brzy stmívá, vrátili jsme se dřív.
  - b) Znam ho, určitě na to zapomene.
  - c) Stále nepřišel, i když slíbil, že dneska bude doma včas.

- 13.** Kolik vět obsahuje následující souvětí?
Když se vrátil hlídač z pochůzky, řekl si, že si uvaří čaj a že si trochu pospí, protože se venku nic neděje.

  - a) 3
  - b) 4
  - c) 5

- 14.** Která z možností je správným zápisem souvětí z otázky č. 13?

  - a) 1VV – 2VH – 3VV – 4VV
  - b) 1VV – 2VH – 3VV – 4VH – 5 VV
  - c) 1VV – 2VH – 3VV – 4 VV – 5VV

- 15.** Která z řad obsahuje spojovací výrazy typické pro věty vedlejší?

  - a) protože, když, aby, kdyby
  - b) až, ale, jelikož, protože
  - c) proto, ale, nebo, vždyť

HLÁSKY

1. Ve slovech barevně rozliš tvrdé a měkké souhlásky.

blábolit, nit, cibulka, vykřikovat, chytrý, drvoštep, dolíček, žleb, ňouma, splín, pryskyřice, zablácený

2. Naznač podle příkladu hláskovou stavbu každého z uvedených slov. Podle hláskové stavby se pokus vymyslet další slova.

dřítat ●●●●●●	plaším	ovoce ○○○○○	neodbytný ○○○○○○○○○
studený ○○○○○○○		vršit ○○○○○	obdarovaný ○○○○○○○○○

3. Délka samohlásky je v češtině významotvorná. Tvoř s danými slovy krátké věty tak, aby byl patrný jejich významový rozdíl. Vymysli další příklady.

dívá	.....	dal	.....
divá	.....	dál	.....
	.....		.....
	.....		.....

4. Vyber ze slovních spojení pouze výrazy obsahující dvojhlásku.

svatováclavská pouť, pouliční nápisy, proniknout do hloubky, souhlásková skupina, neohrožený soutěžící, zkouška odvahy, automobil, vyučený řezník, rozhoupat se, soužila se, australští domorodci

5. Najdi v přesmyčce nejdelší české slovo tvořené pouze souhláskami.

T R S T R Č H T V .....

SPISOVNÁ A NESPISOVNÁ VÝSLOVNOST

1. Do řádků zapiš spisovnou výslovnost zvýrazněných slov.

Bude módní přehlídka. Čekali jsme na jeho příjezd. Prožil jsem pohádkové dětství. Nesměje se, má kamennou tvář. Pracuje v galerii. Kdo jste? Studium práv je náročné. Hruška je plod hrušně. Jeho zpěv nás nadchl. Má hebké ruce. Končím tento dialog. Nejjasnější pane králi. Tvůj pomeranč je sladší.

.....

.....

.....

2. Poradíš si s výslovností slov přejatých do češtiny? Vyber správnou variantu.

chateau	[cható]	[šatou]	[šató]	status quo	[status kvó]	[statuz kvó]	[status kuó]
brutto	[brúto]	[bruto]	[brutó]	revue	[reví]	[revú]	[revjú]
faux pas	[fau pá]	[fó pa]	[fou pa]	abbé	[abé]	[abbe]	[ebé]

ENCYKLOPEDIE A ENCYKLOPEDICKÁ HESLA

1. Přečti si heslo KALIGRAM.

KALIGRAM Psát kaligraficky znamená psát krasopisně (řecky kalos = krásný, gramma = písmeno), ale slova kaligram se podle Apollinairovy* sbírky* básní Kaligramy z r. 1918 užívá pro básně* napsané či vytištěné tak, že vytvoří určitý obrazec, který vnímáme nejen jako literární, ale i jako výtvarné dílo. Jsou to jakési básně-obrazy.

Vzhledem k povaze úlohy není uveden zdroj

a) Ze které encyklopedie pravděpodobně pochází toto heslo?

- a) Malá encyklopedie výtvarných umělců   b) Malý labyrint literatury   c) Lexikon českého filmu

b) Rozhodni, který z obrázků by mohl být uveden pod heslem jako názorný příklad.

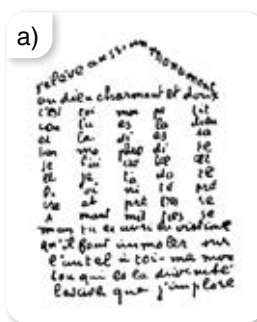
c) Vysvětli, proč je v textu použit znak *.

.....

.....

.....

.....

d) Na prázdný papír vytvoř vlastní kaligram.

2. Přečti si heslo LIMERICK. Která z níže uvedených básní mu odpovídá? Napiš do sešitu vlastní limerick.

LIMERICK [limrick] Pětiveršové říkadlo původem z Irska a také pojmenované podle irského města. Rýmuje se podle vzorce aabba, přičemž poslední verš se shoduje s prvním, nebo je jeho variací.

Podle knihy Dušana Karpatského Malý labyrint literatury

a) Na oslavě u strýce
protančila střevice
a pak dlouhé měsíce
trápila se velice
pro ty svoje střevice.

b) Moje teta z Ostravy
velice dbá na mravy,
nenadává, slušně zdraví,
divím se, že ji to baví,
tu mou tetu z Ostravy.

c) Děda z Týna nad Vltavou
dlouho čekal na tu pravou,
až jednoho večera
zjevila se chiméra
ach, to byla nádhera!

d) Nikdo nemá tušení,
co to vlezlo do hlavy
tvé babičce z Opavy.
Kdo je však moc zvědavý,
bez pochyby zkamení.

3. Jsi autorem/autorkou encyklopedie a rozhodl/a ses zpracovat heslo pro slovo VEJCE jako souvislý text. Využij níže uvedený obrázek.

.....

.....

.....

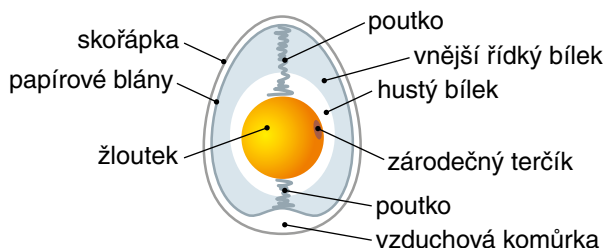
.....

.....

.....

.....

STAVBA VEJCE

VÝTAH A VÝPISKY

1. Doplň do definic, zda se jedná o výťah nebo výpisky.

..... zapisujeme formou hesel. .... musíme psát v souvislých větách. Díky ..... se lépe orientujeme v textu. .... můžeme použít jako podklad pro mluvený projev.

2. a) Michal vypracoval výťah z níže uvedeného textu. Některé jeho myšlenky nejsou slohově správné. Přeformuluj je.

Lékařství starověkého Egypta

Řada nalezených lékařských papyrů dokazuje, že se Egyptané lékařství věnovali od pradávna. Egyptští lékaři měli vždy vynikající znalosti.

Všichni Egyptané měli doma běžné léky pro každodenní nehody, jako byly popáleniny nebo kousnutí a bodnutí hmyzu. Celá řada těchto prostředků a receptů se používá i dnes.

Lékaři měli ve starověkém Egyptě vysoké společenské postavení. Někteří patřili dokonce přímo ke dvoru. Pomáhali jim ošetřovatelé, maséři a bandažisté. Uctívali boha moudrosti Thovta a byli členy kněžstva divoké bohyně Sachmety. Její syn – slavný **Imhotep**, který působil na dvoře faraona Džosera – byl považován za průkopníka lékařství.

Lékaři šířili osvětu v oblasti veřejné hygieny. Mnoho z nich se věnovalo některé uznávané odbornosti – očnímu lékařství, gastroenterologii nebo zubnímu lékařství. Ale ani „obyčejní“ lékaři se nespokojovali pouze s léčením chudých lidí. Lékařství totiž zahrnovalo i hygienickou a kosmetickou péči, kterou měli Egyptané velmi rádi.

Podle www.egyptia-d-m.estranky.cz/clanky/lekarstvi-starovekeho-egypta.

Mezi nejstarší léky Egypta, které se používají dodnes například: bodnutí, kousnutí, popáleniny. ....

V Egyptě bylo vysoké společenské postavení. ....

Průkopníkem lékařství se považuje syn bohyně Sachmety. ....

Zabývali se například očnímu lékařství nebo zubnímu lékařství. ....

b) Napiš heslovitou osnovu výťahu.

1. .... 2. .... 3. .... 4. ....

3. Dokážeš se zorientovat ve výpiscích své kamarádky? Představ si, že jsi chyběl/a a musíš se připravit na písemnou práci z jejího sešitu. Oprav pravopisné chyby.

Kolik pohybů vykonává Měsíc? .....

Proč některé části Měsíce vidíme ze Země jako tmavší? .....

Můžeme ze Země vidět obě strany Měsíce? .....

Vydává Měsíc svoje vlastní světlo? .....

Jaká část Měsíce je osvětlená, jestliže je první čtvrt? .....

Měsíc	Měsíční fáze
Nyblží soudu Země	úplněk: poslední čtvrt
- jediná, pokaždě 3 pohyby	☉
- A) obě strany	☾
1 krát za 28 dní	nov
- B) obě strany Země	☾
1 krát za 28 dní	pln
- C) obě strany Slunce a Země	☾
- světlé plochy - horní část s krátery	
- tmavé plochy - plochy s krátery	
- Ze Země je vidět pouze stejná část, obrovská slava není nikdy vidět!	
- měsíc, je osvětlen Sluncem	

HRAVÁ ČEŠTINA 6 obsahuje:

- I. OPAKOVÁNÍ
- II. OBECNÉ VÝKLADY O JAZYCE
- III. TVAROSLOVÍ
- IV. SKLADBA
- V. ZVUKOVÁ STRÁNKA JAZYKA
- VI. KOMUNIKACE A SLOH

Pracovní sešit je vhodný k učebnicím českého jazyka pro 6. ročník základních škol a víceletá gymnázia.

Ucelená řada učebnic a pracovních sešitů Hravá čeština a Hravá literatura pro 2. stupeň ZŠ a víceletá gymnázia:

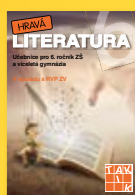
6. ročník

učebnice

pracovní sešit

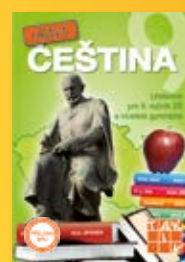

učebnice

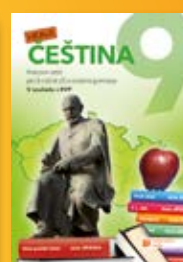

pracovní sešit

9. ročník

učebnice

pracovní sešit

7. ročník

učebnice

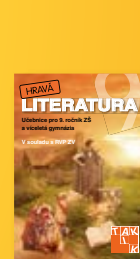
pracovní sešit

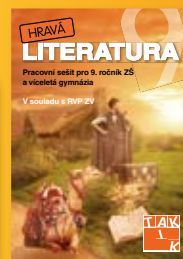
učebnice

pracovní sešit

učebnice

pracovní sešit

8. ročník

učebnice

pracovní sešit

učebnice

pracovní sešit

ISBN: 978-80-7563-012-4

www.etaktik.cz